

„Rozumiem nastolatka”. (podręcznik, strona 27)

Czasownik – powtórzenie. Osobliwości w odmianie

- 1 Podkreśl formy bezosobowe czasownika. Wpisz je w odpowiednim miejscu tabeli.

zrozumieć   pamiętać   przechodzi   zbadano   trwa
poprawia   udowodniono   wywoływać

bezokoliczniki	formy zakończone na „-no”, „-to”

- 2 a) W podanych parach czasowników podkreśl formę dokonaną.

zdecydować   dedukować   dociekać   dociec
decydować   wydedukować
analizować   przeanalizować   dumać   wydumać
przesądzić   sądzić   zastanowić się   zastanawiać się

- b) Zapisz cztery pary czasowników. W każdej parze ma znaleźć się forma dokonana i niedokonana czasownika.

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

- 3 Określ formy gramatyczne podanych czasowników. Uzupełnij tabelę. Postaw „-”, jeśli nie można wskazać rodzaju.

czasownik	osoba	liczba	czas	rodzaj
przyczynia się				
produkuje				
odczuwa				
znika				
wpatrują się				

- 4 Wpisz czasowniki z wypowiedzeń z zadania 4. (podręcznik, strona 29) w odpowiednich miejscach.

Tryb
oznajmujący

Tryb
rozkazujący

Tryb
przypuszczający

_____	_____	_____
_____	_____	_____
	_____	

- 5 Utwórz podane formy gramatyczne i wpisz je do tabeli. Zwróć uwagę na poprawny zapis końcówek.

bezokolicznik	3. os. lp. r. męskiego	3. os. lm. r. męskoosobowego
<i>przysłaknąć</i>	<i>on przysłaknął</i>	<i>oni przysłaknęli</i>
<i>przeciągnąć się</i>		
<i>stanąć</i>		
<i>krzyknąć</i>		
<i>zsunąć się</i>		

- 6 Od podanych bezokoliczników utwórz odpowiednie formy gramatyczne. W razie trudności znajdź czasownik wśród podanych słów.

przyszłym

próbuję

meiw

kłamie

jest

_____, że _____ po czasie i _____
wiedzieć, cz. ter., 1. os., lp.   przyjść, cz. przeszły, 1. os., lp., r.m.   być, cz. ter., 3. os., lp.

to już kolejne spóźnienie w tym miesiącu. Naprawdę _____
próbować, cz. ter., 1. os., lp.

wstawać i się nie spóźniać... Proszę mi wierzyć, nie _____.
kłamać, cz. ter., 1. os., lp.

- 7 Po wykonaniu zadania 7.a) (podręcznik, strona 30) uzupełnij wniosek wyrazami z odpowiedniej ramki.

znalazcy, znajduje

wykonawcy, wykonuje

odbiorcy, odbiera

W wypowiedzeniach zawierających nieosobową formę czasownika zakończoną na „-no”, „-to” nie ma informacji o _____ czynności. Takich wypowiedzeń używamy wtedy, gdy nie wiemy, kto _____ czynność, lub gdy nie chcemy tego ujawnić.

- 8 a) Połącz linią zdanie i nazwę strony, w której występuje czasownik w tym wypowiedzeniu.

Chłopiec **kopie** piłkę.

strona bierna

Piłka **jest kopana** przez chłopca.

strona czynna

b) Przekształć zdania z konstrukcji czynnej na bierną.

Ania myje talerz.

Małe dziecko rozbiło kubek.

Kasia i Tomek kupili dom.

---

c) Przekształć zdania z konstrukcji biernej na czynną.

Książka została wypożyczona przez Marka.

Dom jest projektowany przez architekta.

Rachunek został zapłacony przez moich rodziców.

---

9 a) Uzupełnij zdania tak, aby powstały pełne wypowiedzenia w stronie biernej.

Przeciętny nastolatek wystawia na próbę cierpliwość dorosłych.

Cierpliwość dorosłych jest wystawiana na _____ przez przeciętnego _____ .

Młodzi ludzie w okresie dojrzewania często krytykują starszych.

Starsi są często krytykowani przez _____ w okresie _____ .

Chłopcy i dziewczęta zaskakują rodziców swoimi reakcjami.

Rodzice _____ przez _____ ich reakcjami.

b) Uzupełnij zdania tak, aby powstały wypowiedzenia w stronie czynnej.

Postępowanie nastolatków jest analizowane przez psychologów.

Psychologowie analizują _____ .

Trudne sytuacje okresu dojrzewania są opisywane przez autorów książek młodzieżowych.

Autorzy książek młodzieżowych opisują _____ .

Dobre relacje między nastolatkami a dorosłymi są uznawane przez specjalistów za najlepszy lek na problemy tego trudnego czasu.

Specjaliści za najlepszy lek na problemy tego trudnego czasu _____
dobre _____ .

10 Podkreśl czasowniki, które mają stronę bierną. W razie trudności znajdź wyrazy zapisane tą samą czcionką.

zmieniać

patrzeć

snuć

myśleć

nazwać

żałować

zrobić

planować

11 Podkreśl 2 zdania zawierające czasowniki przechodnie.

- Nastolatek często łamie wpajane mu zasady.
- Młodzi ludzie właśnie w okresie szkolnym odkrywają swoje pasje.
- Nastolatek zazwyczaj nie myśli o dalekiej przyszłości.
- Rzadko kiedy młodzi ludzie słuchają rad osób dorosłych.

- 1 Odpowiedz całym zdaniem na pytania. Użyj trybu oznajmującego. W utworzonych zdaniach podkreśl wszystkie czasowniki.

Co cenisz najbardziej?

Który ze swoich sukcesów uważasz za największy?

W czym przypominasz swoich rodziców?

Czego dotąd nie zrobiłeś/zrobiłaś?

- 2 Na podstawie poniższego tekstu zredaguj krótkie zdania do ulotki bankowej. Każde zdanie rozpocznij od czasownika w trybie rozkazującym.

Bezpieczne korzystanie z karty płatniczej

Pamiętaj, że nie wolno nikomu ujawniać swojego kodu PIN. Najlepiej zapamiętać przydzielony numer. Nie należy nosić zapisanego numeru PIN razem z kartą, a w szczególności nie powinno się go zapisywać na karcie bankomatowej. W razie zagubienia lub kradzieży karty należy niezwłocznie zadzwonić pod numer alarmowy banku.

Bezpieczne korzystanie z karty płatniczej

- Nie ujawniaj nikomu swojego kodu PIN!

- _____

- _____

- _____

- 3 Odpowiedz na pytania dwoma zdaniami rozwiniętymi. W każdym zdaniu użyj trybu przypuszczającego. Pamiętaj o poprawnej pisowni.

zrobić zjeść oddać kazać wpłacić kupić chcieć
poprosić zafundować wyjechać wesprzeć

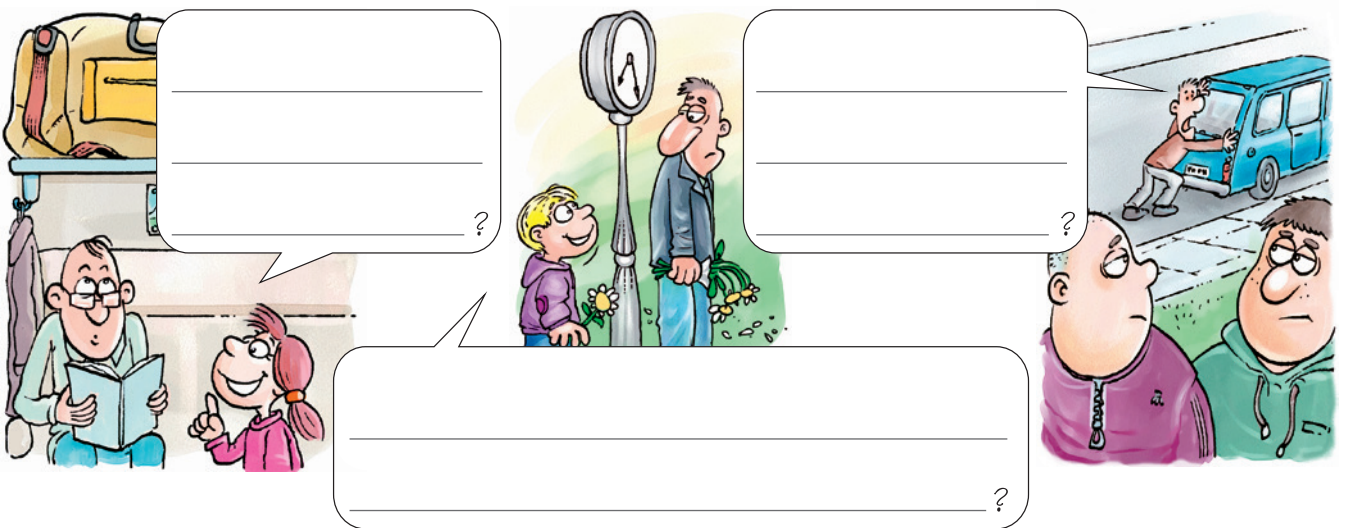
Co byś zrobiła/zrobił, gdybyś złowiła/złowił złotą rybkę?

- _____
- _____

Co byś zrobiła/zrobił, gdybyś wygrała/wygrał bardzo dużo pieniędzy w totolotka?

- _____
- _____

- 4 Wybierz zwroty, których można by użyć w sytuacjach przedstawionych na ilustracjach. Zapisz pod rysunkami całe zdania, które mogłyby się pojawić w dymkach.

Czy zechcielibyście...

Czy mógłby pan...

Czy mogłabym prosić...

Byłbym bardzo wdzięczny...

Czy byłby pan tak miły...

Czy bylibyście tak uprzejmi...